

tožijo o pozebi tudi po Ogrskem, Nižje Avstrijskem in Štajerskem.

Vpraša se tedaj, kaj početi s cepljenimi trtami, katere so do tal, torej do ameriške podlage pozeble? Take trte kaže koncem maja odkopati, da zaženejo iz tal iz zemlje, in tako nastale poganjke oziroma mladike treba prihodnje leto nizko pri tleh cepiti. Najbolje bode pač pozeble trte odkopati, njih iz tal zagnane poganjke letos pri miru pustiti, drugo leto na palce (čepe) rezati, in na palcih nastale poganjke prav nizko pri tleh na zeleno cepiti.

Kmetijske raznoterosti.

Kako ozdraviti preobjedo pri goveji živini? Izkušeni posestnik Fr. Dolinar iz Griž nasvetuje kot popolnoma zanesljivo sredstvo proti napihnenju govedi ob sveži travi in detelji: Navadno maslo se razbeli ter polije z jesihom. Ta zmes se vlije topla, a ne prevroča napihneni živini v gobec. Takoj upade trebuh.

Stari grah, kako ga kuhati? Stari grah, o katerem menimo, da je nerabljiv, namočimo za 12—15 ur v mrzli vodi, nato vodo odcedimo ter pustimo grah v posodi na gorkem za dva dni, da mu med tem časom začnejo lupine pokati. Šele potem se dene kuhati v resnici in ima okus enak novemu grahu.

Kako bučele napeljati k rojenju? Mnogokrat se zgodi, da so čebele že popolnoma pripravljene za rojenje, dneve in tedne se obirajo pred panjem, kjer jih željno pričakuje marljiv čebelar, ali — roja le še ni! Neki strokovnjak v tej reči poskusil je to sredstvo: Privezal je mrtvo matiko na nit ter jo po malem spustil med čebele na čelu panja. Od tam jo je vzdignil spet v zrak in roj je šel za najo. Ta poskušnja se lahko napravi, saj ni — draga.

Poučni in zabavni del.

Mlada bogatinka.

Gospodična Hermina je velezanimiva prikazen mej manj zanimivimi prebivalci tržca Doline.

Kakor storijo radi veliki in mali pisatelji, naj vam tudi jaz osvetlim najprvo nje zunanost.

Gospodična Hermina je srednje postave, lica rudeč-kastobledega, menj obilega — suhega, očij sivih, vsiljivih, skrajno neprijaznih, pogleda kratkega, hoje jako interessante. Ako ti Bog dodeli priliko, da jo vidiš hiteti skozi trg, morajo se ti ustnice nagrbančiti na silen nasmeh, kajti nje korakanje ni več korakanje, ampak preširno drsanje s čevljički po cestnem prahu. Nežno, drobno glavico pripogne „gracijozno“ nekoliko naprej — oprostite, nje vid ne sega čez deset korakov, tedaj je potrebno, da opazuje tla — roke mično skrči baš tako kakor ptič peroti, kadar se pripravlja za letanje, in daleč okoli odmeva izpod njenih čevljičkov: drs, drs, drs. Hudomušni ljudje se drznejo trditi, da vso težo njene telesca tvori le obleka in si dovoljujejo delati opazke, da gospica Hermina ni varna pred močnim

vetrom, kajti prav lahko bi se prigodilo, da je radi nje lahkote odnese v šinje višave. Jaz kot nepristranski opisovatelj ne rečem k tem besedam ne dá ne ne, pač pa lahkega srca in mirne vesti izrečem definicijo: gospodična Hermina ni preveč lepa, niti ne prikupljena. Tudi je ž njo težko občevati, kajti ona zahteva, da se govori ž njo bolj glasno, menda nje ušesni organ ne deluje tako natanko in precizno, kakor pri drugih normalnih ljudeh, ali ka li. Navzlic temu pa ji baje v devetih župnijah ni enakih, kaj še boljših igralk na glasoviru. — Rad bi ji naštel še kaj dobrih lastnostij, zmožnostij in vrlin, pa pri vsi svoji dobri volji ne morem, ker je, žal, sicer dobra narava ni odičila in okičila ž njimi . . . Vender pa ima gospica Hermina nekaj posebnega, na kar je zelo, zelo ponosna. Gospodična Hermina je — petična, bogata. Nje oče je prišel od daleč v Dolino in tu si nakopičil in nagromadil bogastva, da velja za prvega veleposestnika in kapitalista v vseh bližnjih krajih. Torej na bogastvu sedi gospodična Hermina, na velikanskem bogastvu!

Vsakdo bi mislil, da so se ženitve željni samci kar trgali za njo, da je imela od blizu in daleč bogatih in revnih, omikanih in neomikanih, starih in mladih kavalirjev in snubačev. Pa ni bilo tako! Nje sestra se je pač imenitno omožila nekam na Hrvatsko — bila je ženska obdarjena z obilico dobrih svojstev, — in ko so tudi njej gospici Hermini prisvetila blažena leta, v katerih dekletu kri po žilah kipi in vre, ko ji srce neutolaženo bije, ko se njegove duše poloti hrepenenje po . . . po . . . možu, tedaj so se tudi njej podile po glavi misli, tedaj si je tudi ona želela nečesa . . . Zahvaljena bodi Fortuna, da nisi pozabila sicer zapuščine gospodične Hermine.

* * *

Lepega jesenskega popoldneva, ko se je gospica Hermina na vrtu za hišo zibala v gugalnici, pridrži na dvorišče domača kočija. Iz nje stopi z dvema otročičema njena sestra, soproga sodnika Jurkoviča, ki je zopet prišla rojstvu kraj obiskat, in pa visoka, inteligentna moška postava. Po običajnem „ginljivem“ pozdravu se tuj gospod predstavi gospodič Hermini: Josip Ljubič, profesor v V. Hermina je bila strašno vznemirjena in presenečena, kajti prihod je bil sicer naznanjen za danes, toda na vrtu se je bila udala, dekliškemu premišljevanju in sanjarjenju, in ura prihoda jo je prihitela. Gospa sestra vêde otroka v sobo, gospodična Hermina pa spremlja gosta.

Profesor Ljubič je bil namreč najiskrenejši prijatelj gospoda Jurkoviča, in vedno dobro došli gost cele njegove rodbine. Izvedel je, da ima gospa Jurkovičeva mlado za množitev godno sestro, in ker je bil njegov drug zadržan posetiti si tasta, in ko mi je ponudil priliko, da si pogleda krasoto slovenske zemlje, sprejel je profesor z velikim veseljem to ponudbo.

Mej tržani pa počí glas, kakor bi treščilo mej nje: Pri Jelineku imajo snubača, ha, ha, gospodična Hermína se móži! In zopet je smehu in grohota mej hudomušnimi Dolinčani.

Sprejem in zabava pri Jelinekovih je bila navadna, in ni mi treba praviti, kaj so jedli, pili in govorili, pač pa bi bilo važno opaziti izraze na gospodu Ljubiču in gospodični Hermíni. Utis, katerega je napravil hrvatski gospod profesor na njo, je bil jako ugoden, in že je snula krasne načrte in naklepe o krasni bodočnosti . . .

Ogledali so si isti dan grajščino Jelinekovo, in gospodična Hermína je imela nalogo — katero je radostno vsprejela — gosta voditi in mu razkazovati znamenitosti. Gospod Ljubič je govoril, malo in te besede so bile besede, s katerimi je hvalil in slavil spremljevalko svojo. Gospodični Hermíni je to neizmerno dobro delo, kajti tako laskavih besed ni še nikdar slišala od nikogar, in bila je prepričana, da ni lepšega dekleta, da ni duhovitejšega ženskega bitja, da daleč nadkriljuje svoje sovrstnice.

„Gospica, srečen bo tisti, kateremu boste dali svoje srce. Jaz mu zavidam!“ ji reče.

Ona zardi, malo se nasmehne in pogleda profesorja Ljubiča:

„Gospod profesor, vi se šalite“.

„Ne, gospica Hermína. Jaz govorim odkrito, iz prepričanja, iz srca“.

„Sedaj vam verujem“.

In gospodična Hermína bi bila še poslušala rada sladke besede gostove, toda prišla sta že do hišnega praga, ter se vrnila v hišo . . .

Tri dni je bival gospod Ljubič pri Jelinekovih. Tretji dan je dobil pismo, katero mu baje poroča, da mu je oče nevarno obolel.

Pred odhodom ga je še preprijazno povabil gospod Jelinek v svojo sobo, da se tajno pogovorita o neki veljavni stvari. Gospod profesor je seveda slutil, kaj namerja njega gostač, toda odbiti mu ni smel in ne hotel povabila.

„Gospod profesor“, prične stari mogotec, ki je vedel, kaki nagibi so privedli gosta v njegovo hišo, a sedaj, ko se morate nanagloma poslovati od nas, sedaj bi se drznil pokorno vas vprašati o neki stvari. — Gospod profesor, vi ste sicer mlad, čil, krepak, vendar pa ne zamerite, velečenjeni gospod — bi jaz trdil, da nekaj pogrešate, da nekaj iščete . . . A kaj bi se lovil z besedami! Soproge vam je treba — in jaz vem za njo. Moja Hermína vam je udana in pripravljena vsaki čas dati roko v zakonsko vez.

„Gospod Jelinek, hvala vam srčna na ponudbi. Vašo gospico hčer sem izpoznal do dobra v tem kratkem času. Res, ponosni ste lahko na tako cvetlico, in bojim se, da je jaz nisem vreden. Sicer pa dovolite, da se za par dnij izrazite pismeno“.

Mej tem je hodila gospodična Hermína po gredi, nabirala in zbiralala najlepše cvetlice, da jih povije v šopek in jih v slovo pokloni svojemu — snubaču.

Ko stopita Jelinek in Ljubič iz sobe, pride jim nasproti gospodična Hermína z dišečimi in nedišečimi rožicami v rokah in da zviti šopek gostu rekoč: „Gospod profesor, vsprejmite šopek iz moje roke kot znak naklonjenosti, sprejmite ga v spomin. Ali nas zapustite za vedno, gosp. profesor“?

„Gospica milostiva, hvala lepa na naklonjenosti. Visoko vas čislam, spoštujem . . . Za nekaj dnij se vas spomnim v belem lističu. Z Bogom gospica. Klanjam se, milostiva gosa, poslavja se od gospe Jurkovičeve, „sluga ponižen, gospodine Jelinek . . .“ In voz oddrči proti bližnjemu kolodvoru.

Gospodična Hermína je sedaj tako srečna! Očitati so ji preje, da je velika revica duševna in telesna, da ga ni človeka, ki bi se zanimal za njo, sedaj pa je prišel sam profesor iz daljne daljave prosit za njeno roko, sedaj je uverjena, da bo skoro v kakem mestu živela življenje profesorske soproge. In zidala si je v sladkih nadah grad za gradom, čutila se vzvišeno nad vse vrstnice-prijateljice, delala oklepe, da bo v prihodnje občevali ž njim kolikor mogoče malo, ali pa nič. Občevati s takimi zapuščenimi plebejkami, ki se ji ponujajo za prijateljice, kolika neumnost!

Dva, tri dni je živela v tej domišljiji, omamljena in skoraj onesvesčena od brezmejnih radostij. Le jeden hip v tem času ji je ožalostil dušo. Našla je bila kmalu po odhodu profesorja Ljubiča ob cesti na trati šopek, katerega je pripela na njegove prsi. Vzbudila se ji je sumnja. Kaj ko bi on vrgel . . . oi, ne, ne . . . on me ljubi.

Četrty dan pa dobi od njega kratko pismo, glaseče se:

Milostiva gospica!

„Dovolite mi, da se še jedenkrat iskreno zahvalim za Vašo in vašega gospoda očeta gostoljubnost. Sicer pa velečenjena, svobodno dajte svoje srce komu drugemu, jaz se ne čutim vrednega, da bi ga vzel v posest. Oče moj je že okreval. Ponižen poklon!“ Profesor Ljubič.

Ah prevara, sama prevara. Ti možki! Vsi so jednaki, vsi so taki, vsi se z nami le — igrajo, huduje se togotna gospodična Hermína, grize si ustnice in vihanos. Tudi očeta močno potere najnovejša novica — tudi on mrmra, gosa sestra pa — molči.

Gospice Hermine se še bolj poloti sitnost napram družinčadi, pa tudi napram drugim domačim in znanim, njen pogled je še bolj črn, zopern. Edina tolažba so ji največkrat v grozni disharmoniji izbrani akordi na glasovirju, le pri tipkah pozablja krute prevare zadnjih dnij.

* * *

Minulo je nekaj mesecev, minula je tudi gospodična Hermína mržnja do moških, v srcu ji je zopet vsplamтела vroča ljubezen do družega spola.

Takrat se je bil namreč naselil za nekaj tednov v Dolini mlad, lep trgovec z lesom, samec seveda, Likovec po imenu. Hipoma se je raznesla govorica, da je prišel snubit gospodično Hermino, njej pa se napolni preje žalostna duša z brezmejnimi veseljem. Še ji niso splavali vsi upi po vodi, še jo čaka lepa, zlata bodočnost! Toda čudno! Zakaj je ne poseti, zakaj se ji ne približa? Toda te sumnje kmalu prežene usoda, ki nakloni Hermini preugodno priliko, da se pokaže lepemu tujcu.

Baš tiste dni so pripravljali veselico v trški čitalnici, veselico s petjem deklamacijo itd. Gospodična Jelinekova je izvedela, da prisostvuje veselici mladi trgovci. Brzo se požuri do predsednika čitalnice, poprosi in dobi dovoljenje, da sodeluje in sicer z deklamacijo. S posredovanjem jedne svojih najljubših prijateljic si izbere krasno pesem „Domovini“, katero se vadi — dasi je kratka, dan za dnevom. Po trgu vzbuja ta novica silno posmehovanje, in vse se želi toli pričakovanega večera. — Napoči dan veselice. Gospodične Hermine se loteva strah in bojazen. Nikdar še ni nastopila javno, nikdar ni govorila večji množici, sedaj pa mora govoriti tolikemu občinstvu, govoriti mora tudi njemu. Ah, to je strašno! Obrne se še jedenkrat do čitalničnega predsednika, naj jo izbriše, a zaman! Deklamovati mora. Predsednik jo tolaži: „Milostiva, memorirali ste izborni, glas imate močan, prikupljiv, mimiko izvrstno, kar očarali boste občinstvo! In gospodična Hermina se da prepričati, da ima krepak, prikupljiv glas, da se prepričati, da jo čaka popolen uspeh, burna pohvala od vseh tudi od — trgovca. A zvečer gre v čitalnične prostore.

(Konec prih.)

Novice.

— **Osebnosti.** Za notarje so imenovani notarski kandidatje gg Janko Hudovernik v Kostanjevici za Kranjsko goro, dr. Josip Barle v Slovenski Bistrici za Tržič in Matevž Hafner v Ljubljani za Senožeče. — Okrajnim šolskim nadzornikom za nemške ljudske šole v Ljubljani, v Beli peči, v Domžalah, v Goričanah in v Vevčah ter za meščansko šolo v Krškem je imenovan profesor ljubljanske realke gosp. Albin Belar. — Pravni praktikant v Ljubljani, gosp. Fran Goršič je imenovan avskultantom. — Poštnim asistentom na Zidanem mostu je imenovan gosp. Fran Irgolič iz Celja. Poštni oficijal v Celju gosp. Josip Sivka je premeščen v Maribor. Na njegovo mesto pride gosp. V. Winkler iz Ljubna.

— **Župan gosp. Hribar** bo v soboto praznoval 25letnico, odkar vodi generalno zastopstvo banke „Slavije“ v Ljubljani. Prevzel je vodstvo v neugodnih razmerah, a s svojo čudovito energijo in delavnostjo je dosegel uprav velikanske uspehe in za banko „Slavijo“ takorekoč zavojeval ves slovenski jug.

— **Zaveza jugoslovanskih učiteljskih društev** je imela binkoštno praznike svojo glavno skupščino na Bledu. Izvršila se je točno po programu. Udeležba je bila ogromna.

— **Novo sodno poslopje v Novem mestu** je popolnoma izgotovljeno, in so se sodni uradi pred nekaj dnevi vanj preselili.

— **Okrajni cestni odbor mokronoški** je izvolil svojim načelnikom gosp. Frana Zupančiča iz Rakovnika, podnačelnikom pa gosp. Ludvika barona Berga iz Mokronoga.

— **Štrajk.** Krovci kleparskega in krovskega mojstra Hanuška Korna v Slomškovi ulici so pričeli te dni štrajkati. Isti zahtevajo po 4 krome mezde na dan in delavni čas od 7 zjutraj do 6 zvečer. Dosedaj so delali od 6 zjutraj do 6 zvečer in so imeli 20 kron plače na teden. Vseh štrajkujočih delavcev je le 8.

— **Velikanski promet** je imela te dni pošta v Postojnski jami. Oddanih je bilo v treh urah nad 10 000 razglednic. Pošta je delovala z veliko naglostjo in jako točno, kajti vse razglednice so bile ob istem času sortirane, kar je jako pohvalno omeniti.

— **Za pogorelce v Gorenji vasi** je cesar daroval iz svoje zasebne blagajne 2000 kron, vlada pa je za sedaj nakazala 10 000 kron.

— **»Slovenska zadruga«**, glasilo slovenskih posojilnic in gospodarskih zadrug ter „Centralne posojilnice slovenske“ v Krškem, bode odslej prinašala razen spisov narodno-gospodarske vsebine tudi razprave o domači in narodni vzgoji, ker slovensko učiteljstvo ne more še ustanoviti samostalnega lista v tej stroki, kakor se je to poudarjalo tudi na shodu jugoslovanske učiteljske „Zaveze“ na Bledu.

— **Stekli psi na Dolenjskem.** Vlada je pasji kontumac raztegnila na ves krški politični okraj in novič naročila, da se morajo veterinarsko-policijske odredbe najstrožje izvrševati. Zajedno opozarja vlada tudi prebivalstvo, naj se strogo ravna po izdanih odredbah, ker je to neizogibno potrebno, da se kuga zatne. Kdor greši proti vladnim tozadevnim odredbam, se brez izjeme kar najstrožje kaznuje.

— **Petdesetletnica Vrazove smrti.** Dne 24. t. m. je minulo petdeset let, kar je izdihnil svojo plamenečo dušo navdušeni pesnik ilirske dobe, Stanko Vraz.

— **Abnormiteta.** Na vojaški nabor v Ljubljani je prišel fant Karol Martinčič, ki je 80 cm visok in star 21 let. Glavo ima izjemoma veliko, noge pa majhne, kakor štiri-letni otrok.

— **Volitev na Teharji.** V torek se je vršila volitev na Teharji pri ogromni udeležbi in silni volilni borbi. Takrat so nastopili prvič delavci štorske tovarne kot volilci vsled osebnega dohodninskega davka. — Vsi so morali voliti na komando štorske tovarne jednoglasno nemškutarske kandidate. Izvoljeni so bili v 3. razredu 4 narodni kandidatje ter ravnatelj štorske tovarne, za šestega odbornika se je žrebalo, ter je odločil žreb za nemškutarja; narodni kandidatje so dobili do 106 glasov. V drugem razredu izvoljeni so 4 narodni, 1 nemškutar in Karl Koštomaj je bil izvoljen od obeh strank, a prestopil je pri volitvi v prvem razredu v nemškutarske vrste. V prvem razredu prodrli so nemškutarji z 9 proti 8 glasom. Izid je torej neugoden za narodno stranko, ker ima v občinskem odboru 8 glasov proti 10 nasprotnikom. Narodna stranka storila je vse, ali strahovitemu pritisku štorske tovarne katera je svoje delavce gnala kakor čredo za volišče, ni bilo mogoče popolnoma zoperstati. Zmaga bi bila vendar narodne stranke, da ni iste izdal Anton Kandolf z Dobrove, kateri je potegnil z nemškutarji, in da ni izostal neopravičeno Franc Stožir, oba v tretjem razredu; z enakimi glasi bila bi zmaga naša v 3. razredu na celi črti. Popolen propad v prvem razredu ima pa na vesti posestnik in gostilničar Ignacij Cajhen, kateri se je ves čas kugal in na dan volitve potegnil na Ogrsko. Da bi bil prišel tudi on volit, bi bilo v prvem razredu enako glasov, in bi pri žrebu vseh 6 odbornikov gotovo jeden ali drugi slovenski kandidat prodril, in narodna stranka bi imela zanesljivo večino v občinskem

Po takih, že večletnih poskušnjah pri licenciranju bikov opeharjeni kmetje nimajo več zaupanja, da bi jim v tem obziru „od zgoraj“ kdo še kaj pomagal. Ravnajo torej po stari navadi v tem obziru skoraj zadovoljni, da niso prej — kaznovani, nego podpirani! — To je slika, ki osvetljuje delovanje naše kmetijske družbe v tej stroki.

Pomagajmo si torej sami: Kakor smo že rekli, skrbimo kmetje sami vedno za kakega dobrega bika, ki naj odgovarja po telesni moči in pasmi (vrsti) zahtevam živinoreje. Pred vsem se varujmo spuščati preveč mlade ali po postavi predrobne bike k plemenu. Razume se lahko, da od takih ni pričakovati čvrstih in močnih telet.

Dalje ne smemo pozabiti pri vzreji telet, da varujemo junice le od takih krav, katere nimajo kakšne napake. Tako postavim se nekatere težko oplemenijo, druge so v nevarnosti ob telitvi, nekatere se ne morejo z lahka otrediti in še več enakih napak. Največja napaka pa seveda je, če krava kratek čas in slabo molze, dočim dobra krava pri jednaki hrani dvakrat več mleka daje. Važno je torej, kakšno tele redimo, da se ne bomo trudili na pol zastonj. Da pa bomo imeli čvrsta teleta za vzrejo na razpolago, skrbimo, da si pridobimo pridne krave, katere plemenimo le z izvrstnimi junci, kateri zarod bode nam nesel največ dobička. Pohorski.

Lepa vinska posoda.

Nekateri gospodarji so tembolj ponosni, čim bolj plesniva in zamazana je njih vinska posoda na zunanji strani. Umevno je samo ob sebi, da nesnaga škoduje. Les ima namreč male luknjice, skozi katere dohaja k vinu zrak. Če je posoda z nesnago pokrita, mora k vinu tudi le neznažen zrak dohajati, kateri zrak pa vinu nikakor ne prija. Tako posodo vribaj najprej z ostro ščetjo jih operi z gorko vodo in jih posuši. Če se je posoda nekoliko posušila, namaži jo z navadnim kuhinjskim oljem in lesketala se ti bo, kakor bi bila likana. Lesk pa se ohrani mnogo časa. Olje varuje les prav dobro pred plesnobo, pa tudi obroči ti ne bodo rjaveli, če si jih namažal ž njim. Za krajcar olja ti zadostuje za navaden polovnjak. Poskusi in ponosen boš na svojo čisto posodo.

Kmetijske raznoterosti.

— V prosepah mlekarstva. „Kmetovalec“ naznanja: Gospod Doktorič, ki se je vrnil iz mlekarske šole v Dornu na Predarlskem, je zopet nastopil deželno službo mlekarskega navoditelja, kateremu bo pomagal praktično popolnoma izvežbani sirar gosp. Sieler iz Švice, katerega je istotako nastavil deželni odbor. Sedaj se bo zopet nadaljevala organizacija našega mlekarstva, zlasti s trgovskega stališča, in to v zvezi z goriškimi mlekarskimi zadrugami. To delo je prevzel gosp. potovalni učitelj za mlekarstvo v Tolminu, kateri bo kot izboren strokovnjak gotovo z uspehom deloval. Hvaležni moramo biti gospodu Ivančiču, ki se drage volje žrtvuje tudi za našo deželo.

Poučni in zabavni del.

Mlada bogatinka.

(Konec.)

Občinstva se kmalu nabere polna koncertna dvorana, občinstva vseh slojev in krajev: tržanov, okoličanov in sosedov iz bližnjih vasij, kakor je že pri veselicah na deželi. Ženski cvet je mnogobrojno zastopan, gospic je obilo število. No, koncem veselice — ples, to vleče! Točke na vspeh se pričnejo, na vrsti je že četrta točka, točka gospodične Hermine. Barve na nje obrazu se izpreminjajo na rozni travi, če jo obsije solnce, srce ji trepeče, kakor trepeti šiba v deroči vodi — da, skoro bi jo pustile na cedilu vse duševne in telesne moči, ali strah pred blamažo — če se umakne v zadnjem trenutku — jo ojunači, da stopi — na oder. Sedaj je pa spreleti taka vročina, da se sirota komaj zaveda — vender prične: „Domini. O vdova tožna“, — tedaj si je pa zaletel hud kašelj. — Gospodična Hermina je namreč rada veliko kašljala — in prekine za nekaj sekund, „zapuščena, Ti mati toliko sirot“, — zopet neznosen kašelj, občinstvo se spogleduje, „ki bol poznaš le, nič dobrot, o mati“ — te besede je izgovarjala lente, kuhala jo je vročina, kakor bi kuril pod njo, in poslušalci so ji plaval v dvorani kakor v megli zaviti, deklamovalka ne zmore ni besede več in napravi finale v najljubšem ji jeziku v nemščini: „Slavno občinstvo, meni je slabo“ in izgine kot Mefisto z odra. V garderobi so že pripravili vode, tje privedejo onesveščeno sodelovalko, zmakajo jo, da teče voda po razgretem telesu kakor bi deževalo, zraven se pa jedni hudujejo, drugi se smejejo, občinstvo katero je ta prizor do kosti presenetil, ali pomiluje ponesrečeno deklamovalko, osobito tujci, ali se pa, posebno domačini, posmehuje, gospodična Hermina pa vzdihuje pod obilno mokroto . . . Pavza skoro preneha, točke se nadaljujejo in končajo srečno. Oficielni del se zaključi, prične se zabava, ples. Govorica se suče večinoma okolu današnje ponesrečenke, vse povprek se zanima za njo, za gospodično Hermino. Rabločutne ženske izražajo svoje sočutje:

„Ah, ubožica, kako jo je bilo sram“!

Prijateljice in znanke, ki jo natančneje poznajo, rekajo: „Prav je tej napihnenki ponosni, privoščim ji to blamažo“!

Moški mlaji se menijo ironično: „Cvet deklet, dična naša Hermina je pogorela, ha ha“. Skoro vsakdo je imel kaj pripomniti, zlasti pa prijatelji Lipovca, ki je seveda izvedel za nocojšno namero gospodične Hermine.

Ne dolgo po otvoritvi plesa zašumi po dvorani pozornost vseh plesalcev in plesalk se obrne na ravnokar vstopivšo gospico Hermino. Nezgoda jo je sicer potrla, toda plesa, prilike, da spozna trgovca noče opustiti nocoj in vstopi v vrsto plesalk. Zavrti se s tem in onim, toda

kadar ji ponudi roko on, tedaj se čuti oživljeno, čuti se zdravo in v tej radosti pozabi nezgodo, ki se ji je pripetila, misli le na njega, ki je v resnici tako lep, galanten. In ne more si kaj, da ga ne bi v imenu očeta povabila na obisk. On ji s slavošpevom odvrne:

„Milostiva! Odkar imam čast, da vas poznam, od tedaj vas občudujem — verjemite mi — in iz srca rad se odzovem vašemu povabilu“.

In sta se še nekaj malega pomenkovala, še nekaj besed ji je poklonil trgovec. Gospodično Hermino pa zopet obsije solnce sreče, in ko se vrača domov, meni, da je bil vendar ta dan lep, da se je končal s popolnim uspehom.

Drugi dan jo obišče nje zvesta prijateljica in ji odkrito pove:

„Draga moja! Ne zameri mi, povem ti naravnost. Sinoči si bila vsem v posmeh, vse se je norčevalo iz tebe, iz tvoje napetosti, iz tvojega deklamovanja in tudi iz tvojega plesanja. Oni trgovec se je izrazil, da ima še zdravo pamet, da naj Hermina blagovoli še dolgo čakati na obisk. Predsednik čitalnice je rekel, da si bila ti najboljša zabava celega večera. In še danes te vlečejo skozi zobe“!

„Oh, ti licemerci! Od zdaj ne govorim z nobenim človekom več. Tudi prijateljic ne maram, ker so mi vse nevošljive. Z Bogom“.

In razšle so se za dlje časa. Gospodična Hermina je zopet grizla ustnici, vihala nos in utapljala svojo žalost v glasoviru malo se zlagajočih glasovih.

* * *

Prišla je po teh dogodkih že druga pomlad v deželo, in naša gospodična je še vedno klaverno nosila glavo, še vedno se držala čmerno — pa kašelj jo je še huje lomil — vsi upi so ji splavali po vodi. Tu in tam se je kaj pogovorila z znano nam prijateljico svojo, ki ji je bila sicer odkrita, včasih ji je pa tudi ponagajala in ji tako priredila vsaj nekaj časa trajajoče veselje. Tako ji je pravila nekoč, — da hodi iz najbližje župnije k nadučitelju mlad, lep, kodrast učitelj — za Vrabca ga kličejo — in da večkrat povpraša po gospici Hermini.

Ona kar vskipi pri tej novici in očita prijateljici, da je iz nevošljivosti noče upeljati v to družbo in jo nadleguje z vprašanji. Kateri dan, katero uro prihaja itd. In ne razstaneta se preje, dokler se ne domenita, da se vsi snidejo po dveh dnevih pri nadučitelju. No, gospodični Hermini se je v hipu pomladil obraz najmanj za pet let.

Ura sestanka je prišla.

Gospodična Hermina se je nalepotičila in našopirila — in s prijateljico — gre skupno v poset.

Ko stopita, igral je Vrabec na glasovirju, domači so poslušali, zato niso slišali njiju trkanja — in ne malo se vstrašijo vsi, ko zagledajo pred seboj jako redkega gosta — gospodično Hermino. Gospod učitelj

se ji globoko prikloni, gosp. nadučitelj pa, prijazna duša jo meni nič tebi nič popraša:

„Gospica, ne vem, kako da me je doletela čast, da vas smem pozdraviti v svoji hiši“.

„S tem spravi njo v grozno zadrego, in komaj jo zmota iz te zagate njena prijateljica rekoč: „Prišli sva pogledati cvetlice, ki ste jih te dni presadili na svojem vrtiču“.

„Zelo me veseli. Sicer pa sedimo še preje“.

In posedejo brez posebnega reda, vendar pa tako, da zasedeta gospod Vrabec in gospodična Hermina sosedna si stola.

Učitelj Vrabec je imel res nekaj finejšega na sebi, izraz precej duhovit, oči oborožene z naočniki, žive, lase mestno-kavalirske lično v kodre razčesane. Svoje telesce je neprenehoma premikal ter gibal in govoril le o glasbi.

„Gospica“, ji je rekel mej drugim, „brez glasbe ne bi svet eksistoval, vsemu duša, izvir in konec je glasba, jaz živim in umrem za njo“.

Pri teh besedah pa je mahal z rokama, kimal z glavo in se neprenehoma oziral po mladi črnolasi in črnovki hčerki nadučiteljivi, po Jelici, katera se mu je takoj pri prvem pogledu vsilila.

„Gospod Vrabec“ nadaljuje njegova družabkinja, „jaz tudi igram glasovir, prav, da prav dobro“.

„A, živijo, živijo! To me veseli. Ali ima instrument dober glas“?

„Kako prijetno zvoni. Jaz se ga ne naveličam z lepa“.

„Dobro, dobro“!

„Gospod učitelj, ako vam ljubo, ob priliki ga poskusite“.

„Kdaj pa, milostljiva“?

„Kadar izvolite“.

„Prihodnjič, ko pridem v Dolino“.

Ostali so še nekaj časa združeni v živahnem prisiljenem in neprisiljenem pogovoru, na cvetlice so čisto pozabili, potem so se razšli, gospodična Hermina, z nepopisno radostjo v srcu, ker je sicer neusmiljena usoda vendar ni pozabila, vsi drugi z nasmehom v srcu, ker jim je priredila gospodična Hermina tako prijetno zabavo. Gospod Vrabec se je potem hvalil, kako izvrstno ji je družbo delal, in da je povabljen k njej.

Ne minejo menda trije dnevi, ko že potrka gospod Vrabec na vrata Hermininega domovanja. To vam je bil vsprejem! Ona malo, da ga ni poljubila, on malo, da se ni polomil od poklonov. Stopita k glasovirju. Gospod Vrabec udari na tipke, da se ves glasovir zgane in gospodična strese. Preigra par poskočnih, potem pa poiščeeta nekov komad za štiri roke in poskusita. Trudita se in trudita, a zaman, ne vjema se, gospodična Hermina ne zna takta, gospod učitelj pa hiti in hiti. Igrati morata posamezno. Ko igrata vsak po svoje, drug drugemu ugajata.

„Gospod Vrabec, vi igrate neprekočljivo“.

„Gospodična, vi igrate pa — divno — lepo. V večnost bi vas poslušal. Kako ne bi znali ti-le nežni, nedolžni, gibčni prstki!“

Po igranju je povabljen gost k mizi, in tu drug družega hvalita, — dokler ne pride čas ločitve. Pri slovesu toliko, da se ne poljubita — gospodični Hermine srce trepeče kot trepetlika, roka se ji trese, kakor bi jo lomilo. Zadnje besede so bile:

„Gospod Vrabec, ne zabite me, še mnogokrat, mnogokrat pridite zopet“.

„Cenjena gospica, prav rad: Kolika čast, da smem bivati v vaši družbi! Klanjam se“, — in učitelj Vrabec se poslovil.

Drugi dan pa izve gospodična Hermine besede, s katerim je označil njen najnovejši snubač svoje mnenje o njej:

„Sirota, kako je bedasta. Ko bi imela tudi milijone, ne približam se ji več“.

Zdaj se je pa svetu kar odpovedala in zarotila se, da ne pogleda možkega več. In res! Ko je bil prišel v trg deželni uradnik z rudečim nosom, z žarečimi lici, mož surove notranjosti in unanosti, vdovec s štirimi hčerami, in ko je ta uradnik seznanivši se z njo, rekel je nekaj prikupljivih besed, ter se pol v šali pol v resnici ponudil za — ženina, pokazala mu je kar vrata. Dala si je napraviti starkam primeren, vegast slamnik, kupila si zvestega spremljevalca in družabnika — kužka, — priskrbela si novo košarico, in tako si jo videl hoditi po trgu mirno, tiho. Drsanje jo je minulo, koke-tarost prešla.

Poprijemal se je pa gospodične Hermine vedno huji in huji kašelj. Zdravniki so ji svetovali, naj premeni zrak, ali očetu se je smilil denar, da bi ga trosil za svojo hčer. Telo je vidno pešalo in slabelo . . . Večkrat je legla na posteljo in zopet vstala . . . Metala je že kri iz sebe. Nobena zemska moč ji ni mogla več vstaviti jetike, katere kal je že dlje časa nosila v sebi. Legla je zopet in ni se več vzdignila. Moči so ji poje-male in ponehavale.

Še jedenkrat je bruhnila kri iz bolnih prs, potem pa je izdihnila dušico — bogatina Jelineka bogata, a vender siromašna hči Hermine.

M. C.

Novice.

— **Osebnosti.** Notar v Senožečah, gosp. Mihael Korbar, je premeščen v Lož. — Major domobranskega polka v Zadru, gosp. Josip Pekolj je šel v pokoj. — Evidenčni geometer gosp. Josip Verbič je premeščen iz Črnomlja v Postojno, evidenčni eleve gosp. Alfonz vit. Gspan je imenovan geometrom v Črnomlju. — Zdravnik gosp. Fr. Tiplič se je naselil v Št. Lenartu v Slov. Goricah.

— **Promocija.** Profesor na gimnaziji v Kranju gosp. Leopold Poljanec, je bil na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem filozofije. Čestitamo!

— **Župan Hribar** je v soboto praznoval 25letnico svojega delovanja kot generalni zastopnik banke „Slavije“ v Ljubljani. Na mnoga leta!

— **Carinski svet.** V carinski svet sta za dobo treh let imenovana tovarnar gosp. Ivan Baumgartner kot član in predsednik trgovske in obrtne zbornice g. Josip Kušar kot namestnik.

— **»Matica Slovenska«** je imela dne 3. t. m. svoj občni zbor. Predsednik prof. Levec je konstatiral, da društvo v minolem letu glede članov ni skoraj nič napredovalo. Omenil je, da je dobila „Matica“ od vlade letnih 1000 K in da je izdala šest knjig obsežnih 85 pol. Blagajnik dr. Stare je poročal o denarnem stanju. Dohodki so znašali 32.982 K 90 v. izdatki pa 33 376 K 40 vin. Skupno premoženje znaša tedaj 112 432 K 70 v. V odbor so bili voljeni: S. Rutar, dr. Stare, L. Svetec, P. Grasselli, dr. Tavčar, dr. Murko, J. Vavru, dr. Lesar, F. Finžgar, A. Zupančič, dr. Opeka in F. Stegnar. Po daljši razpravi je bil sprejet predlog A. Aškercja glede vzajemnega delovanja Slovenske in Hrvatske Matice.

— **Konsumno društvo v Kašlju** je likvidiralo. Udje bodo imeli prav občutno izgubo.

— **»Gospodarska Zveza«** je imela minoli teden svoj občni zbor. „Slovenec“ je sicer o tem občnem zboru obširno pisal, ali glavni stvari, o računskem sklepu in o bilanci, je bore malo povedal. Razodel je samo, da je „G. Z.“ imela 2.583.778 K prometa, in da ima pri tem 10.547 K 43 v. izgube.

— † **Pavlina Pajkova.** V petek je umrla v Ljubljani izredno plodovita in priljubljena slovenska pesnikinja in pisateljica gospa Pavlina Pajkova. Zbolela je radi prehlajenja pluć in skoraj brez smrtnega boja zaspala za večno. Pavlina Pajkova se je rodila 9. aprila 1854 v Paviji v Italiji. Njen oče Doljak, potomec krepke in zdrave slovenske rodbine na Goriškem je bil 1848 slovenski državni poslanec, njena mati Milhačič, rodom iz Gorice, je bila dvorna dama na bourbonskem dvoru. Oba roditelja sta umrla, ko je izpolnila Pavlina jedva 6. leto. Svojo prvo mladost je preživela v Paviji, v Milanu in v Trstu. Po smrti starišev je prišla v Solkan pri Gorici ter živela pri stricu, dež. poslancu Mat. Doljaku. Dotlej je govorila le italijanski, pri stricu pa se je začela učiti tudi slovenščine. Zlasti je vplival nanjo odvetnik dr. Lavrič, originalen mož in velik naroden idealist. Njegov idealizem je prešel na mlado Pavlino, ki je ostala idealistka do svojega zadnjega hipa. Narodno jo je probujal tudi znani rodoljub Ernest Klavžar. Lavrič in Klavžar sta jo učila slovenskih pesmij, in Pavlina je začela nastopati kot deklamatorica. Ali kmalu je začela tudi sama zlagati pesmice ter pisati povesti. L. 1872. sta izšla v „Soči“ Pavlinina prva spisa „Prva ljubezen“ in „Ženska v rodbini“. L. 1876. se je omožila v Gorici z urednikom „Zore“, Jankom Pajkom, ter se preselila v Maribor. „Zora“ je že prej prinašala njene pesmi, l. 1876 pa je prinesla tudi njeno povest „Odlomki ženskega dnevnika“. V Mariboru je ostala do leta 1878, se preselila nato v Gradec, kjer je dovršil njen soprog modroslovke študije ter ga spremljala potem na njegovih profsorskih službah v Brnu (1879—1887) ter na Dunaju (1887—1899). Ko je stopil profesor dr. Janko Pajk v pokoj, je prišla z njim v Ljubljano, kjer ji živita sina Milan, profesor na pripravnici, in Božidar, gimnazijec. A dolgo ni uživala sreče miru, kajti lani ji je umrl soprog. Poslej se je družbi odtegnila do cela, živela le sinoma in se bavila z literaturo. Delavna je bila do zadnjega časa in pisateljvala je še pred jednim tednom. Zapustila je dovršen večji roman in nedovršeno povest. Pokojnica je pisala povesti za „Zoro“, „Kres“, „Lj. Zvon“, „Dom in Svet“, „Družbo sv. Mohorja“ in za „Slovansko knjižnico“. Pokojnica je vživela v vseh slovenskih literarnih krogih ugled velen-